

PŘIKÁZÁNÍ

ROMAN BUXBAUM

NA BIDÝLKU

BRNO

1994

NEUČINÍŠ SOBĚ RYTINY, ANI JAKÉHO PODOBENSTVÍ

ČLOVĚČE, HLEĎ
OČIMA A SLYŠ
UŠIMA A OBRAŤ
SVOU POZOR-
NOST NA VŠECKO
CO TI UKÁŽU,
NEBOŤ JSI SEM
BYL PŘINESEN,
ABY TI BYLO
UKÁZÁNO

UDĚLÁŠ I ČEPICI Z HEDVÁBÍ BÍLÉHO

PROJDI STŘEDEM
MĚSTA A OZNAČ
ZNAMENÍM
NA ČELE MUŽE,
KTERÍ VZDYCHAJÍ
A STÉNAJÍ

ZHOTOVÍŠ TAKÉ
OPONU Z LÁTKY
PURPUROVĚ
FIALOVÉ,
NACHOVÉ A
KARMÍNOVÉ A Z
JEMNĚ TKANÉHO
PLÁTNA

ZHOTOVÍŠ STŮL
Z AKACIOVÉHO
DŘEVA DLOUHÝ
DVA LOKTE,
ŠIROKÝ JEDEN
LOKET
A VYSOKÝ JEDEN
A PŮL LOKTE

PŘESTĚHUJEŠ SE
PAK Z MÍSTA
SVÉHO NA MÍSTO
JINÉ PŘED JEJICH
OČIMA.
PŘED JEJICH
OČIMA
SE PROKOPEJ ZDÍ
A VYJDI

K PŘÍBYTKU
UDĚLÁŠ TAKÉ
NÁDVOŘÍ. NA
JIŽNÍ, PRAVÉ
STRANĚ
NÁDVOŘÍ
BUDOU ZÁSTĚNY
Z JEMNĚ
TKANÉHO
PLÁTNA

NAKRESLI
CHRÁM A JEHO
ZAŘÍZENÍ, JEHO
VÝCHODY I JEHO
VCHODY, CELOU
JEHO PODOBU,
VŠECKA USTA-
NOVENÍ PRO NĚJ
A CELOU JEHO
PODOBU

UDĚLÁŠ TAKÉ
SUKNI
Z HEDVÁBÍ
BÍLÉHO

Místnost 1

Prostor, který jinak zůstává zavřený a jehož okna byla bíle natřená. Vlevo od dveří stál malý stůl, na něm ležela sada s obrovskými injekčními stříkačkami a dlouhými jehlami vedle láhve s žltorůžovou tekutinou – fenolem. Pak byly v té místnosti dvě stoličky a na zdi skoba, na níž visela gumová zástěra.

Výpověď Dr. Stanislava Klodzinského, v: Herman Langbein, *Der Auschwitz-Process. Eine Dokumentation*. Frankfurt 1965, díl II., s. 584.

PŘIKÁZÁNÍ

Rozhovor Antonína Dufka s Romanem Buxbaumem

D.: Co chystáš pro brněnskou výstavu? Jaká přikázání?

B.: Výstava bude mít dvě části. Ve městě provedeme misijní akci. Deset "přikázání" z Bible vytiskneme na plakáty různé velikosti a vylepíme je v ulicích Brna. Na nádraží se budou rozdávat letáky a v centru budu chodit s transparentem.

D.: A druhá část?

B.: Pendantem k misii ve městě bude výstava v galerii Na bidýlku. V první místnosti plánuji instalaci "Místnost 1". Vychází z popisu onoho kamrlíku v "nemocnici" v Osvětimi, ve kterém vraždili vězně injekcemi fenolu. Je-li EXODUS kolébkou naší židovsko-křesťanské kultury, pak je Místnost 1 jejím hrobem, ne? To co začalo exodem z Egypta, monoteismus, víra v individuum, končí masovou anihilací. Dlouho jsme věřili v pokrok dějin, v neopakovatelnost hrůz, v "nie wieder", alespoň nikdy znovu na území staré Evropy, ale náš kolega lékař Karadžič nás rychle poučil, že Místnost 1 je kdykoli a kdekoli možná, že Josef Mengele nebyl poslední lékař, který převrátil léčení v zabíjení.

V druhé místnosti bude konvolut autobiografických objektů navazujících na výstavu v Aarau a Bielu. Stěna z "odpadu" po babičce, boty mého (zabitého) židovského dědečka jestli je galeristka Tanja Grunert půjčí. Bude tam ležet malý zaprášený bakelitový kazeták, ze kterého bude malý třiletý Románek Buxbaumek zpívat "Kolo se nám polámalo, udělalo bác". Tak si teď tu výstavu představuji, ale rád se nechám vést prostorem, takže to může dopadnout i jinak.

D.: Takže přikázání jako abstrakce, ideje, slova ve volném prostoru a na druhé straně konkrétní uzavřený prostor s konkrétními a individuálně určenými objekty jako protiklady nebo naopak realizace idejí? Nebo ideje jako realizace individuálních osudů? Nebo kontrast veřejného a privátního? Nebo úplně jinak: objekty jako magické stopy vedoucí zpět do minulosti zrodu, rodu a historie, jako jediná pojítka směřující k tajemnému původu přikázání? Ale jakých přikázání? V Tvém případě to asi nebude křesťanské Desatero?

B.: Samozřejmě je to všechno co říkáš a kéž by to bylo i víc. A to moje "desatero", to sestává ze starozákonních příkazů. Jsou to ale příkazy bez etického, morálního nebo ideologického obsahu. Je to můj, čistě výtvarný výběr, bez náboženské nebo jiné nadřazené významové roviny. Jsou to vizualizace, obrazy malované slovem.

D.: Ještě by mě zajímalo, proč tady vlastně vystavuješ, co pro Tebe znamená Brno, Morava.

B.: Výstava v Brně pro mne má velký osobní význam. Považuji se duší za Moraváka. Vyrůstal jsem sice hlavně v Praze, ale moje babička a dědeček v Kyjově byli emocionálním centrem mého dětství. Když moje babička v Kyjově před necelými dvěma lety zemřela, nechal jsem naložit nákladák "dědictví" z půdy a přivést do Kunsthausu v Bielu. Tam jsem během výstavy pozůstatky rozebíral, prohlížel a třídil. Co se nedalo upotřebit jinak, to jsem označil rozžhaveným železným razítkem "Kunst macht frei" a propustil do virtuálního světa umění... Nejdřív jsem pozůstatky po svých předcích vezl do Švýcarska, teď je povezu zpátky do Brna a pak je vrátím zase tam kde jsem je vzal, do domu mé babičky. Pěkný exodus, ne?

D.: Nebo spíš jeho symbolická náprava.

B.: Pro mne je nejdůležitější, že ty práce kolem mého soukromého dědictví teď rozšiřuju o dědictví veřejné ve veřejném urbánním prostoru. Snad i doufám, že nikdo v Brně nepozná, že by to mohlo být umění. Kéž by mě radši měli za falešného Mesiáše, za ultlého misionáře! Tak by vše zůstalo živé. Když něco signalizuje "Já jsem umění!" automaticky se limituje účín na virtuální prostor, kterému se všichni klaníme.

D.: Vlastně si teď uvědomuji, že jsem vztah Židů ke Starému zákonu neuvědoměle považoval za strašně rigidní, ortodoxní. Ortodoxní je vlastně asi jen jistá vrstva a Ty, Ty se k tomu stavíš s vědomím svobody umělce?

B.: Moje obava byla, abych materiálu – té nádherné staré knize, kterou ctím – neukřivdil. V druhé Mojžíšově knize, 20, 7, jsem našel: "Nevezmeš jméno Hospodina Boha svého nadarmo; neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jeho jméno nadarmo." Svá starozákonní postmoderní výtvarná přikázání zveřejňuji, protože navazují na moji otázku po transcendenci v umění, po interakci slova a objektu, obrazu a ikonoklastické chuti se ho zbavit, rozbít to zlaté tele. Prohlížel jsem to se svým přítelem, farářem Svatou Karáskem a on usoudil že to není zbytečné, tak to vylepím.

Výstavu i plakátovou akci ve městě Brně podpořila PRO HELVETIA